

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Капліна Оксана Володимирівна,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального процесу,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: o-kaplina@ukr.net
ORCID 0000-0002-3654-673X

doi: 10.21564/2414–990x.144.155593
УДК 343.13:336.5

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА РОЗПОДІЛУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ВИТРАТ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Досліджуються питання визначення та розподілу судових витрат у кримінальному провадженні. На підставі проведеного узагальнення судової практики зроблено висновок про відсутність єдності у підходах до визначення видів процесуальних витрат у кримінальному провадженні, віднесення судового збору до судових витрат у кримінальному провадженні. Проаналізовано термінологію, що використовується у кримінальному процесуальному та цивільному процесуальному законодавстві. Констатовано недоцільність ототожнення понять «процесуальні витрати» та «судові витрати», адже останні є поняттям більш широким, ніж «процесуальні витрати», оскільки у цивільному судочинстві судові витрати включають в себе судовий збір та витрати, пов'язані з розглядом справи. Зроблено висновок про недоцільність справляння судового збору з потерпілого, який пред'являє до обвинуваченого цивільний позов у кримінальному провадженні, а відтак стягнення з обвинуваченого судового збору як процесуальних витрат.

Ключові слова: цивільний позов у кримінальному провадженні; процесуальні витрати; види процесуальних витрат; розподіл процесуальних витрат у кримінальному провадженні; судовий збір.

Капліна О. В., доктор юридических наук, профессор, заведующая кафедрой уголовного процесса, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.

e-mail : o-kaplina@ukr.net ; ORCID 0000-0002-3654-673X

Проблемы определения и распределения процессуальных издержек в уголовном производстве

Исследуются вопросы определения и распределения судебных расходов в ходе уголовного производства. На основании обобщения судебной практики сделан вывод об отсутствии един-

ства в подходах к определению видов процессуальных издержек в уголовном процессе, отнесении судебного сбора к судебным издержкам. Проанализирована терминология, используемая в уголовном процессуальном и гражданском процессуальном законодательстве. Констатируется нецелесообразность отождествления понятий «процессуальные расходы» и «судебные расходы» в связи с тем, что последние являются более широким понятием, поскольку в гражданском судопроизводстве судебные издержки включают в себя судебный сбор и расходы, связанные с рассмотрением дела. Сделан вывод о нецелесообразности взимания судебного сбора с потерпевшего, предъявляющего к обвиняемому гражданский иск в уголовном производстве, а в связи с этим и взыскание с обвиняемого судебного сбора как процессуальной издержки.

Ключевые слова: гражданский иск в уголовном производстве; процессуальные издержки; виды процессуальных издержек; распределение процессуальных издержек в уголовном производстве; судебный сбор.

Постановка проблеми. Останнім часом в юридичній літературі виникла дискусія з приводу процесуальних витрат, які існують у кримінальному провадженні. Ця дискусія породжена відсутністю єдності правозастосовної практики, що склалася у вітчизняному кримінальному процесі. Відомо, що ст. 118 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) встановлює види процесуальних витрат, які складаються з: 1) витрат на правову допомогу; 2) витрат, пов'язаних із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження; 3) витрат, пов'язаних із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів; 4) витрат, пов'язаних із зберіганням і пересиланням речей і документів. Розподіл процесуальних витрат, визначення їх розміру та вирішення питання щодо них здійснюється судом під час ухвалення вироку відповідно до вимог статей 124-126 КПК України. Однак у деяких випадках з обвинувачених стягується судовий збір, який сплатили цивільні позивачі під час пред'явлення цивільного позову у кримінальному провадженні. Серед суддів немає одностайності щодо стягнення з обвинуваченого (засудженого) судового збору при вирішенні цивільного позову під час ухвалення вироку, тому й правозастосовна практика далека від одноманітності. Так, колегія суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду у постанові від 8 лютого 2018 р. (справа № 182/2766/16-к) визнала правомірним стягнення із засудженого судового збору на користь держави. Мотивуючи позицію, Суд зазначив, що ст. 1 Закону № 3674-VI «Про судовий збір» встановлено, що судовий збір включається до судових витрат. Оскільки питання про розмір та порядок розподілу судових витрат чинним КПК України не врегульовано, то до них застосовуються норми Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України). Суд констатував, що за змістом ч. 3 ст. 88 ЦПК України, якщо потерпілого, який подає позов, звільнено від сплати судового збору, то такий збір стягується з обвинуваченого в дохід держави [1].

Інша колегія суддів цієї ж судової палати Верховного Суду не погодилась із наведеною позицією і у своєму рішенні від 13 листопада 2018 р. (справа № 187/291/17) зазначила, що відповідно до пунктів 2, 6 ч. 1 ст. 5 Закону № 3674-VI «Про судовий збір» стягнення з обвинуваченого на користь держави судового збору є неправомірним [2].

Отже, очевидною є відсутність єдності правозастосовної практики та правових підходів суддів до вирішення проблем застосування статей 118, 124, 128 КПК України у їх взаємозв'язку з положеннями статей 88 і 141 ЦПК України та статей 1, 5 Закону України «Про судовий збір», що обумовлює **актуальність** напрацювання доктринальних підходів до усвідомлення сутності процесуальних витрат у кримінальному провадженні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не можна стверджувати, що проблеми, пов'язані з процесуальними витратами у кримінальному провадженні, залишалися поза увагою науковців. Зокрема, ця проблематика розглядалася у працях С. В. Бажанова (S. V. Bazhanov), І. О. Барсукова (I. O. Barsukov), В. П. Бож'єва (V. P. Bozh'iev), В. М. Демідова (V. M. Demidov), В. Т. Маляренка (V. T. Maliarenko), Н. А. Марцінкевич (N. A. Martynkevych), К. М. Омелянова (K. M. Omelianov), П. Ф. Пилипчука (P. F. Pylypchuk), В. Т. Томіна (V. T. Tomin) та ін. Особливо слід відзначити внесок в розробку окреслених проблем вітчизняних вчених львівської школи кримінального процесуального права В. Т. Нора (V. T. Nor), В. П. Бойка (V. P. Boiko), А. А. Павлишина (A. A. Pavlyshyn), Н. І. Поліщак (N. I. Polishchak) [Див: 3; 6]. Разом із тим більшість досліджень вітчизняних авторів були здійснені до набуття чинності нового КПК України. У тих наукових працях, що базуються на нормах нового КПК України, проблема, що постала зараз перед правозастосовною практикою, не підіймалася.

Мета статті полягає у з'ясуванні правової природи процесуальних витрат у кримінальному провадженні; вирішенні проблеми нормативного регулювання цих витрат та їх розподілу під час ухвалення вироку; знаходженні відповіді на питання про те, чи є перелік видів процесуальних витрат, визначених ст. 118 КПК України, вичерпним; чи можна вважати, що ст. 124 КПК України не врегульовано питання розподілу процесуальних витрат у кримінальному провадженні та чи підлягає стягненню з обвинуваченого судовий збір на користь держави на підставі ч. 3 ст. 88 ЦПК України або ч. 6 ст. 141 ЦПК при вирішенні цивільного позову у межах кримінального провадження; чи можна включити судовий збір, передбачений Законом України «Про судовий збір» для позовних заяв про відшкодування шкоди, до процесуальних витрат у кримінальному провадженні.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж намагатися дати відповідь на проблемні питання, окреслені вище, слід звернутися до термінології, що використовується в законодавстві, доктрині та у правозастосовній практиці. Зокрема, йдеться про словосполучення, які постійно використовуються практиками «процесуальні витрати», «судові витрати», «процесуальні (судові) витрати». Слід зазначити, що іноді процесуальні витрати ототожнюються з судовими витратами. Зокрема, в рішеннях судів під час застосування ст. 124 КПК України «Розподіл процесуальних витрат» судді вирішують питання про розподіл судових витрат або можна побачити використання в судових рішеннях словосполучення «процесуальні (судові) витрати». Між тим відомо, що дужки використовуються у будь-якому тексті (в тому числі й у нормативно-правових актах, у судових рішеннях) для позначення меж синтаксичної конструкції, що

вводиться в речення для доповнення, пояснення його членів або всього речення в цілому; в разі необхідності додатково роз'яснити зміст терміна. Способи такого роз'яснення можуть бути найрізноманітнішими. Наприклад, у дужках указуються видові відмінності, що входять у родові поняття; вони можуть використовуватися для побудови норми права в економічній, з точки зору використання мовних засобів, формі. Дужки ставляться для введення в текст законодавчого акта нового поняття. За допомогою дужок може конкретизуватися поняття, позначуване терміном, який має іншомовний аналог. Дужки застосовуються в тексті законодавчого акта для внутрішніх посилань на статті цього акта або на статті іншого законодавчого акта. У дужках також можуть указуватися деталі терміна, його характерні ознаки, уточнення, аналоги. Отже, використання уточнення терміна, яке подається поряд з ним в дужках, найчастіше свідчить, що вказані слова можуть тлумачитися правозастосовниками як синоніми [Див.: 4, с. 185–187]. Проте «процесуальні витрати» та «судові витрати» – це різні за своєю сутністю терміни, у зв'язку з чим використання словосполучення «процесуальні (судові) витрати» є некоректним та таким, що не слід використовувати у судових рішеннях під час вирішення питання про розподіл процесуальних витрат у кримінальному провадженні. Можна припустити, що така плутанина виникла після прийняття нового КПК України, адже Кримінальний процесуальний кодекс України 1961 р. використовував саме словосполучення «судові витрати» (ст. 91) [5], проте такі зміни у законодавстві не повинні впливати на правосвідомість правозастосовників під час застосування норм чинного кримінального процесуального законодавства та позначатися на правах та законних інтересах осіб, що беруть участь у кримінальному провадженні.

Кримінальний процесуальний закон оперує терміном «процесуальні витрати». Як було зазначено вище, відповідно до ст. 118 КПК України процесуальні витрати складаються із: 1) витрат на правову допомогу; 2) витрат, пов'язаних із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження; 3) витрат, пов'язаних із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів; 4) витрат, пов'язаних із зберіганням і пересиланням речей і документів.

Крім того, до процесуальних витрат також належать витрати, що виникли на території України у зв'язку з вирішенням питання про видачу особи, а також витрати, що виникли у зв'язку із транзитним перевезенням через територію іншої держави особи, яка видається Україні (ст. 594 КПК).

Звернення до кримінального процесуального законодавства дає підстави зробити висновок, що виходячи з лексико-граматичного, логічного та системного тлумачення статей 118-126, 594 КПК можна стверджувати: 1) у кримінальному процесуальному законодавстві передбачені лише *процесуальні витрати*; 2) перелік процесуальних витрат є вичерпним та відсутні будь-які альтернативи або відсилання до інших норм права; 3) інших видів витрат, в тому числі «судових», чинним кримінальним процесуальним законодавством не передбачено; 4) кримінальне процесуальне законодавство не оперує терміном

«судові витрати»; 5) виходячи з лексико-граматичного та логічного способів тлумачення, отожднення двох термінів – «процесуальні витрати» та «судові витрати» – є некоректним і здатне дезорієнтувати правозастосовників.

КПК України не містить визначення поняття кримінальних процесуальних витрат. Воно розроблено наукою кримінального процесу. Зокрема, Н. І. Поліщак розглядає процесуальні витрати як передбачені кримінальним процесуальним законодавством витрати, пов'язані із здійсненням кримінального провадження, понесені органами досудового розслідування, прокуратури і суду та іншими учасниками кримінального провадження, які підлягають відшкодуванню за рахунок коштів державного бюджету або стягуються з осіб, визнаних винними у вчиненні кримінального правопорушення, за рішенням суду [6, с. 11, 175–176].

Більш деталізоване (та, як на наш погляд, складне) визначення розробила Н. А. Марцінкевич. Дослідниця зазначає, що процесуальні витрати – грошові суми, витрачені державою під час майнових відносин у зв'язку з придбанням предметів і засобів праці або забезпеченням майнових прав осіб, які не належать або не відносяться до органів, які ведуть кримінальний процес, а спеціально придбані або запрошені з метою провадження у конкретній кримінальній справі, та які підлягають відшкодуванню за рахунок коштів перерахованих в законі учасників кримінального процесу з метою компенсації державі частини понесених витрат чи відносяться в передбачених законом випадках на рахунок держави [7, с. 5].

Отже, з доктринальних уявлень та зі змісту ст. 118 КПК можна зробити висновок, що процесуальні витрати – це передбачені кримінальним процесуальним законом затрати, пов'язані із здійсненням кримінального провадження, що несе держава або особи, які залучаються до участі у кримінальному провадженні, та які стягуються у разі ухвалення обвинувального вироку з обвинуваченого на користь держави, та/або на користь потерпілого, або компенсуються потерпілому за рахунок Державного бюджету України у випадках та в порядку, передбачених законом для компенсації шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. Зрозуміло, що витрати держави на здійснення кримінального провадження значно більше, ніж ті процесуальні витрати, що стягуються з обвинуваченого. Учені навіть намагалися підрахувати вартість кримінального провадження [8], однак компенсуються лише ті витрати, які законодавець вважає за необхідне компенсувати. Переважно це витрати, що пов'язані із залученням до участі у кримінальному провадженні адвокатів, потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів.

Правила розподілу процесуальних витрат у кримінальному провадженні врегульовано ст. 124 КПК України, відповідно до якої у разі ухвалення обвинувального вироку суд стягує з обвинуваченого на користь потерпілого всі здійснені ним документально підтверджені процесуальні витрати. За відсутності в обвинуваченого коштів, достатніх для відшкодування зазначених витрат, вони компенсуються потерпілому за рахунок Державного бюджету України у випадках та в порядку, передбачених законом для компенсації шкоди, завда-

ної кримінальним правопорушенням. У разі ухвалення обвинувального вироку суд стягує з обвинуваченого на користь держави документально підтвержені витрати на залучення експерта.

На відміну від КПК України Цивільним процесуальним кодексом України встановлені саме *судові витрати* (ст. 133 ЦПК України). Залежно від призначення у цивільному судочинстві судові витрати поділяються на дві групи: 1) судовий збір; 2) витрати, пов'язані з розглядом справи (по суті це і є процесуальні витрати). Отже, поняття «судові витрати» більш широке, ніж «процесуальні витрати».

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про судовий збір» [9] судовий збір – збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень, передбачених цим Законом. Судовий збір включається до складу судових витрат. Ставки судового збору, порядок його сплати, повернення і звільнення від сплати встановлюються Законом України «Про судовий збір»

До витрат, *пов'язаних з розглядом справи*, належать витрати: 1) на професійну правничу допомогу; 2) пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертизи; 3) пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів; 4) пов'язані з вчиненням інших процесуальних дій, необхідних для розгляду справи або підготовки до її розгляду.

Соціальне призначення кримінального судочинства обумовлює його публічно-правову природу, саме тому у кримінальному судочинстві не передбачене стягнення судового збору за подачу заяви про вчинення злочину заявником (статті 60, 214 КПК), потерпілим про вчинення щодо нього кримінального правопорушення (ст. 55 КПК), за пред'явлення цивільного позову до підозрюваного (обвинуваченого) у кримінальному провадженні (ст. 128 КПК) тощо. Витрати, пов'язані зі здійсненням досудового розслідування, судового розгляду кримінального провадження, за винятком процесуальних витрат, передбачених п. 1-3 ст. 118 КПК, здійснюються за рахунок держави.

Норми Закону України «Про судовий збір» не є джерелом кримінального процесуального законодавства. На підтвердження саме такої позиції можна навести положення зазначеного Закону, який у ст. 3 передбачає: Судовий збір справляється: 1) за подання до суду позовної заяви та іншої заяви, передбаченої процесуальним законодавством; 2) за подання до суду апеляційної і касаційної скарги на судові рішення, заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами, заяви про скасування рішення третейського суду, заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду та заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України; 3) за видачу судами документів; 4) у разі ухвалення судового рішення, передбаченого цим Законом.

Буквальне тлумачення абз.1 ч 1 ст. 3 наведеного Закону дає підстави стверджувати, що судовий збір справляється за «*позовні заяви та інші заяви, передба-*

чені процесуальним законодавством». Між тим відомо, що відповідно до вимог ст. 128 КПК України «Особа, якій кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням завдано майнової та/або моральної шкоди, має право під час кримінального провадження до початку судового розгляду пред'явити *цивільний позов* до підозрюваного, обвинуваченого або до фізичної чи юридичної особи, яка за законом несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану діяннями підозрюваного, обвинуваченого або неосудної особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння». Тобто процесуальним документом, який ініціює відшкодування шкоди у кримінальному провадженні, є *цивільний позов*.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про судовий збір» «Пільги щодо сплати судового збору»: «1. Від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються: ... 6) *позивачі* – у справах про відшкодування матеріальних збитків, завданих внаслідок вчинення кримінального правопорушення...».

Як відомо, фізична особа, якій кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням завдано майнової та/або моральної шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням завдано майнової шкоди, та яка в порядку, встановленому цим Кодексом, пред'явила цивільний позов, набуває у кримінальному провадженні статусу *цивільного позивача* (ст. 61 КПК України).

Щодо положення ч. 5 ст. 128 КПК України, якою встановлено, що якщо процесуальні відносини, що виникли у зв'язку з цивільним позовом, КПК України не врегульовані, до них застосовуються норми ЦПК України за умови, що вони не суперечать засадам кримінального судочинства, можна зазначити наступне. При тлумаченні наведеної норми права логічний акцент доцільно зробити на два моменти:

1) норми КПК дозволяють субсидіарне застосування норм цивільного процесуального законодавства у разі, якщо КПК України не врегульовані *процесуальні відносини*. Тобто неврегульованими є моменти, пов'язані з рухом цивільного позову, зокрема, щодо його змісту та реквізитів, відмови від цивільного позову, зміни цивільного позову тощо.

2) субсидіарне застосування норм цивільного процесуального законодавства у разі, якщо КПК України не врегульовані процесуальні відносини, дозволяється, якщо це не суперечить засадам кримінального судочинства. Справляння судового збору за пред'явлення цивільного позову у кримінальному судочинстві, яке прямо не передбачене кримінальним процесуальним законодавством, суперечить насамперед таким засадам кримінального провадження, як законність та публічність.

Висновки. Підсумовуючи викладене, слід указати, що кримінальне процесуальне законодавство оперує поняттям «процесуальні витрати» та не передбачає терміна «судові витрати». Перелік процесуальних витрат, що міститься у ст. 118 КПК України, є вичерпним. Виходячи з лексико-граматичного та логічного способів тлумачення, у кримінальному процесі ототожнення двох термінів –

«процесуальні витрати» та «судові витрати» – є некоректним і дезорієнтує правозастосовників. На відміну від кримінального процесуального законодавства ЦПК України встановлені *судові витрати* (ст. 133 ЦПК України), які залежно від призначення поділяються на дві групи: 1) судовий збір; 2) витрати, пов'язані з розглядом справи (по суті, це і є процесуальні витрати). Норми Закону України «Про судовий збір» не є джерелом кримінального процесуального законодавства, оскільки не передбачають справляння судового збору за пред'явлення цивільного позову у кримінальному провадженні та не оперують спеціальною кримінальною процесуальною термінологією, а саме – «цивільний позов» «цивільний позов у кримінальному провадженні», «цивільний позивач» тощо.

При тлумаченні положення ч. 5 ст. 128 КПК України, яким встановлено, що якщо процесуальні відносини, котрі виникли у зв'язку з цивільним позовом, КПК України не врегульовані, до них застосовуються норми ЦПК України за умови, що вони не суперечать засадам кримінального судочинства», на наш погляд, слід виходити з того, що норми КПК України дозволяють субсидіарне застосування норм цивільного процесуального законодавства у разі, якщо КПК України не врегульовані саме процесуальні відносини. Тобто не врегульованими є процесуальні питання, пов'язані з рухом цивільного позову, зокрема, щодо його змісту та реквізитів, відмови від цивільного позову або його зміни.

Список літератури:

1. Постанова колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 8 лютого 2018 р., судова справа №182/2766/16-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72199342>.
2. Постанова колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 13 листопада 2018 р., судова справа №187/291/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77911023>.
3. Нор В. Т., Павлишин А. А. Судові витрати у кримінальному процесі України : монографія. Київ : Атіка, 2003. 176 с.
4. Капліна О. В. Правозастосовне тлумачення норм кримінально-процесуального права : монографія. Харків : Право, 2008. 296 с.
5. Кримінально-процесуальний кодекс України : Закон України від 28.12.1960 р. № 1001-05. *Відомості Верховної Ради України*. 1961. № 2. Ст. 15.
6. Поліщак Н. І. Процесуальні витрати у кримінальному провадженні України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2017. 211 с.
7. Марцынкевич Н. А. Процессуальные издержки в уголовном процессе : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Минск, 2018. 27 с.
8. Бажанов С. В. Стоимость уголовного процесса : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Москва, 2003. 588 с.
9. Про судовий збір : Закон України від 08.07.2011 р. № 3674-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №14. Ст. 87.

References:

1. Postanova kolehii suddiv Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 8 liutoho 2018 r., sudova sprava №182/2766/16-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72199342>.
2. Postanova kolehii suddiv Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 13 lystopada 2018 r., sudova sprava № 187/291/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77911023>.

3. Nor, V.T., Pavlyshyn, A.A. (2003). Sudovi vytraty u kryriminalnomu protsesi Ukrainy. Kyiv: Atika [in Ukrainian].
4. Kaplina, O.V. (2008). Pravozastosovne tлумachennia norm kryymynalno-protsessualnoho prava. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
5. Kryriminalnyi-protsessualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.12.1960 r. № 1001-05. (1961). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2, 15.
6. Polishchak, N.I. (2017). Protsessualni vytraty u kryriminalnomu provadzhenni Ukrainy. *Candidate's thesis*. Lviv [in Ukrainian].
7. Martsynkevych, N.A. (2018). Protsessualnye yzderzhky v uholovnom protsesse. *Extended abstract of candidate's thesis*. Mynsk [in Russian].
8. Bazhanov, S.V. (2003). Stoymost' uholovnoho protsesa. *Doctor's thesis*. Moscow [in Russian].
9. Pro sudovyi zbir: Zakon Ukrainy vid 08.07.2011 r. № 3674-VI. (2012). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 14, 87.

Kaplina O. V., Doctor of Law, Full Professor, Head of the Department of Criminal Procedure, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail : o-kaplina@ukr.net ; ORCID 0000-0002-3654-673X

Problems of determination and distribution of procedural costs in criminal proceedings

The article deals with the issues of determination and distribution of court costs during criminal proceedings. On the basis of the generalization of judicial practice, it was concluded that there was no unity in the approaches to determining the types of procedural costs in criminal procedure, the assignment of litigation fees to court costs. The terminology used in the criminal procedural and civil procedural legislation is analyzed. This gave the possibility to state the inappropriateness of identifying the concepts of «procedural expenses» and «court costs», because the latter are broader concept, since in civil proceedings the court costs include litigation fees and expenses which are connected with the hearing of the case. It is concluded that it is inappropriate to charge the litigation fee from the victim, who submit to the accused the civil action in criminal proceeding, and in connection with this the charge from the accused the litigation fees as a procedural expense.

Keywords: civil action in criminal proceedings; procedural expenses; types of the procedural expenses; distribution of procedural expenses in criminal proceedings; litigation fee.

Рекомендоване цитування: Капліна О. В. Проблеми визначення та розподілу процесуальних витрат у кримінальному провадженні. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 144. С. 170–178. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.144.155593>.

Suggested Citation: Kaplina, O.V. (2019). Problemy vyznachennia ta rozpodilu protsessualnykh vytrat u kryriminalnomu provadzhenni [Problems of determination and distribution of procedural costs in criminal proceedings]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 144, 170–178*. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.144.155593> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 01.02.2019 р.